

Bijlage bij maatregel 45:

Landelijke pilot met 240 nieuwe bodemboeren

De landbouw heeft als enige economische sector de mogelijkheid om werkenderwijs bij te dragen aan de oplossing van de klimaat- en milieuproblemen. De landbouw kan namelijk CO₂ vastleggen in de bodem. Hoe gezonder de bodem, hoe meer koolstof wordt vastgelegd en hoe beter de bodem is bestand tegen extreme weersomstandigheden. Franse wetenschappers verklaarden bij de 2015 Klimaatconferentie in Parijs, dat wanneer wereldwijd een kwart promille aan koolstof in de bodem zou worden gebonden, in 2050 alle CO₂ uitgestoten sinds het begin van de industriële revolutie in 1850 weer in de bodem zou zijn opgeslagen. Daarnaast levert een gezondere bodem betere oogsten, gezonde producten en meer biodiversiteit.

Deze maatregel stelt voor om een netwerk van onafhankelijke bodemdeskundigen de vrije hand te geven om boeren te helpen om in 5 jaar tijd de agrochemicaliën - kunstmest, herbiciden, pesticiden en antibiotica - terug te brengen tot 10-15% van het oorspronkelijke gebruik. Dit leidt tot een gezondere bodem die meer koolstof opneemt.

De kosten voor de pilot bedragen 2,4 miljoen euro voor 2020, en 6 miljoen om het 5-jaar traject met de boeren af te maken. Er wordt naar schatting 0,5-1 ton C per hectare vastgelegd en dat loopt ieder jaar op. Hiermee wordt in 2020 nog geen 0,1 Mton bespaard, maar het potentieel is groot. Twee miljoen is voor de pilot, en €400.000 voor de opening van een Kenniscentrum Bodem en een tweede editie van de Soil Food Week.

De Pilot:

- 20 boeren per provincie gaan vrijwillig aan de slag onder begeleiding van een netwerk van 20 onafhankelijke bodemdeskundige adviseurs.
- Doel is om binnen 5 jaar de agrochemie af te bouwen tot 10-15% van het oorspronkelijk gebruik.
- De deelnemende bedrijven worden aangemerkt als pilotbedrijven. Zij krijgen ontheffing voor het gebruik van natuurlijke producten voor bodembemesting en gewasbescherming.
- Alle grondgebruikers, van akkerbouwer, melkveehouder tot bollenteler kunnen aan dit traject deelnemen, ook biologische of biologisch-dynamische bedrijven.
- Deelname is op basis van vrijwilligheid, maar bij deelname is het wel verplicht om bodemonderzoeken te (laten) doen volgens Albrecht-Reams of Fertilise methode.
- De kosten voor begeleiding, onderzoek, loonwerk en zaaigoed op de bedrijven worden door de overheid gefinancierd.
- Ter toetsing van de belangstelling zal van de deelnemende bedrijven een jaarlijkse bijdrage van € 1.000,= worden gevraagd.
- Na evaluatie na bijvoorbeeld 2 jaar kan worden opgeschaald naar meer boeren en meer reductie in agrochemicaliën en uitstoot van broeikasgassen.

Het bodemherstelproces en koolstofopslag

Het afbouwen geschiedt met niet meer dan 20% per jaar, omdat in de praktijk gebleken is dat dit weinig tot geen opbrengstverliezen levert, de mensen de tijd geeft om te wennen aan het organiserend vermogen van de natuur en de kans om agrochemicaliën werkenderwijs af te bouwen en om te schakelen naar natuurlijke meststoffen en gewas- en bodemversterkingsmiddelen.

De eerste 4 jaar zijn nodig om de microbiologie in de wortelzone, de mycorrhiza-organismen, schimmels, bacteriën, eencelligen e.d. weer op te bouwen in aantallen en soorten. Ook de gewassen hebben twee tot drie jaar nodig voor het herstel van het vermogen tot communicatie met het ondergrondse netwerk van schimmeldraden en bijbehorende micro-organismen.

Vele voorbeelden laten zien dat na 3 maanden al de eerste resultaten zichtbaar zijn in de vorm van het verdwijnen van plassen water op het land. Na het eerste jaar kan de bodem al 0,1% per hectare aan koolstof hebben opgenomen. Dat neemt in de daarop volgende jaren toe tot ca 0,5-0,8% per ha. De toename is sterk (omgekeerd) gebonden aan de hoeveelheid agrochemie die gebruikt blijft.

Werkenderwijs aan de slag.

Voor de meeste grondgebruikers vergt ecologisch of natuurinclusieve landbouw (NIL) een grote omslag in denken. Met dit plan gaat de omschakeling naar herstellende landbouw werkenderwijs met relatief geringe extra kosten, tot verbetering van bodemstructuur, bodemvruchtbaarheid, afnemende onkruiddruk, toenemende natuurlijke ziekteverendheid in bodem, gewas en landbouwhuisdieren, betere productkwaliteit (uiterlijk, geur, kleur, smaak en houdbaarheid), beter werk- en leefklimaat en toenemende biodiversiteit als kruiden, vogels en dieren.

De overheid neemt de risico's voor boeren de eerste jaren weg. De toenemende nutriëntendichtheid resulteert in gezonder voedsel met op termijn lagere kosten in de gezondheidszorg.

Voordelen:

- Nederland voldoet aan klimaat- en milieudoelstellingen
- Nederland voldoet aan de kaderrichtlijnen voor grond- en oppervlaktewater
- Landbouw wordt klimaatbestendig door gezondere bodems met beter waterhoudend vermogen
- Meer biodiversiteit in de bodem door minder ingrijpende bodembewerking en minder gif
- Gezonder voedsel met minder gif

Onderzoek, voorlichting en educatie;

Praktijkonderzoek, educatie en voorlichting over de bodem is heel belangrijk. Daarom vraagt deze maatregel ook om een financiële bijdrage van minimaal €200.000 voor de tweede editie van de Soil Food Week met daarin:

- het symposium Symphony of Soils voor agrariërs incl. demo's en praktische workshops;
- een internationaal seminar organic farming voor wetenschappers, bestuurders en studenten met topsprekers uit hele wereld.
- Festival B over de bodem van je gezondheid voor consumenten met presentaties van artsen en medici over voeding en gezondheid en de rol van de bodem daarin.
- Een internationaal vervolg op de film Bodemboeren.

Ook vraagt deze maatregel een co-financiering van €200.000 voor een Bodemcentrum, een initiatief van Biosintrum en het Kennisconsortium Bodem. Doel van het centrum is om vooral te focussen op de ontbrekende schakel in het huidige onderzoek tussen microschaal en praktijkonderzoek: onderzoek op mesoschaal. Op deze schaal kunnen vragen over ecosysteemdiensten, klimaateffecten, uitspoeling, afwentelingen etc sneller beantwoord worden. Daarnaast richt het centrum zich op educatie, praktijkadvies en het ontwikkelen van verdienmodellen.

Deelnemende onafhankelijke adviseurs

Overige ondertekenaars

